

Euroopan meri- ja kalatalousrahasto (EMKR)

Suomi

Suomi – yleiskatsaus

Rannikko, järvet ja satamat

Suomella on rantaviivaa yhteensä 6 299 kilometriä (saaret pois lukien). Suomen saaristo, johon kuuluu yli 81 000 saarta, on Euroopan suurin.

Suomessa on 50 merisatamaa, ja suurin osa Suomen viennistä (90 prosenttia) kuljetetaan meritse. Lisäksi lautoilla kulkee jatkuvasti matkustajia Suomen ja muiden maiden välillä.

Sää vaikuttaa merikuljetukseen merkittävästi, sillä Itämeri jäätyy joka vuosi. Tammi–maaliskuussa jää peittää keskimäärin 218 000 km².

Mahdollisuudet

Perinteisistä meriliikennealoista laivavaruste- ja merenkulkuala työllistävät eniten.

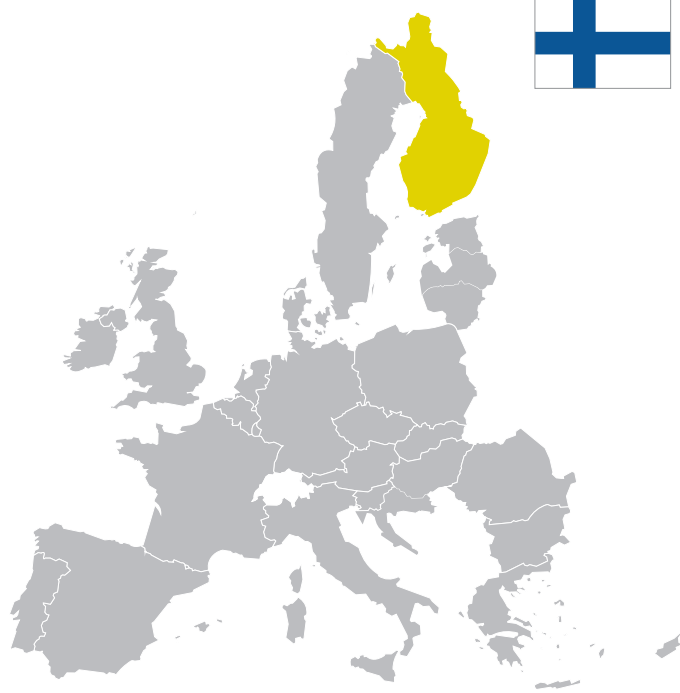
Kalastus muodostaa pienen osan: sen osuus bruttokansantuotteesta (BKT) on alle 0,1 prosenttia.

Rannikkomatkailu on tärkeä ala joillakin Suomen alueilla, etenkin Ahvenanmaalla, jolla on itsehallinnollinen asema.

Taloudellinen suorituskyky ja työllisyys

Vuonna 2012 Suomen kalastuslaivasto koostui 3 359 rekisteröidystä aluksesta, joista 1 407 oli passiivisia.

Aktiivisen laivaston (1 952 alusta) yhteenlaskettu bruttovetoisuus oli samana vuonna 15 600 tonnia ja yhteenlaskettu koneteho 170 000 kW. Valtaosa aluksista oli pieniä.

Vuonna 2012 Suomessa toimi 1 500 kalastusyritystä, joista suurin osa (97 prosenttia) omisti yhden aluksen.

Maihin tuodaan eniten silakkaa, kilohailia, lahnaa, kuoretta, ahventa ja siikaa.

Vuonna 2012 puretun saaliin kokonaismäärä oli 138 000 tonnia ja ensimyyntiarvo 384 miljoonaa euroa.

Tärkeimmät viljellyt lajit ovat kirjolohi ja siika.

Vuonna 2012 Suomen kalastuslaivasto tuotti 43,2 miljoonaa euroa, josta 38,6 miljoonaa euroa saatiin puretuista saaliista ja 4,6 miljoonaa euroa muusta kuin kalastustoiminnasta.

Kokoaikavastaavia työntekijöitä on kalastusalalla 295, vesiviljelyalalla 349 ja jalostuksessa 781.

Suomen toimintaohjelma

Määrärahat

Yhteensä (EU + kansallinen):
140 893 169 euroa

EU:n rahoitusosuus:
74 393 168 euroa

Toimintaohjelma kattaa EMKR:ssa määritellyt unionin kuusi painopistettä:

- ympäristön kannalta kestävän, resurssitehokkaan, innovatiivisen, kilpailukykyisen ja tietämykseen perustuvan **kalastuksen** edistäminen,
- ympäristön kannalta kestävän, resurssitehokkaan, innovatiivisen, kilpailukykyisen ja tietämykseen perustuvan **vesiviljelyn** kehittäminen,
- yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) täytäntöönpano,
- työllisyyden ja alueellisen yhteenkuuluvuuden lisääminen,
- markkinoille saattamisen ja jalostuksen edistäminen,
- yhdenmetyt meripolitiikan (YMP) täytäntöönpano.

1. Kalastus

Mitä?

Kestävän kalastuksen painopisteestä tuetaan uusien toimintamallien, tuotteiden ja markkinoiden luomista sekä kalastajien toiminnan monipuolistamista. Koko alan tulevaisuuden kannalta on tärkeää, että alalle tulee nuoria kalastajia. Suomessa käytettyjä kalastusmenetelmiä voidaan yleisesti ottaen pitää kestävinä. Ei-toivottuja sivusaaliita ei esimerkiksi heitetä pois.

Suurin osa laivastosta on pienimuotoisia alle 12 metrin aluksia, jotka käyttävät seisovia pyydyksiä. Hyljekantojen runsastuessa valikoiva rysäkalastus on korvannut verkkokalastusta rannikolla.

Toimintaohjelman tavoite

Kestävä kalastus käsittää toimenpiteet ja investoinnit, joilla parannetaan kannattavan toiminnan edellytyksiä, edistetään kalan menekkiä, tehostetaan logistiikkaa, lisätään pyydysten valikoivuutta, kehitetään vesialueiden suunnittelua kalatalouden näkökulmasta tai parannetaan kalastuselinkeinon julkisuuskuvaa vuoropuhelua ja konfliktinhallintaa kehittämällä.

Yhteistyössä sidosryhmien kanssa käynnistetään kalatalouden ja ympäristökunnostusten monivuotiset innovaatio-ohjelmat. Kalastusalan, hallinnon, tutkimuksen ja ympäristöasioiden asiantuntijat esimerkiksi etsivät yhteistyössä keinoja kalastajien auttamiseksi sopeutumaan siihen, että heidän on otettava toiminnassaan huomioon suojellut hyljekannat.

Keskeiset tulokset

Alan kilpailukykyyn parantuminen, kalasatamien kehittyminen ja saaliiden arvon ja laadun koheneminen. On tärkeää, että lähestymistavassa otetaan huomioon koko arvoketju.

Määrärahat

EMKR:n rahoitus: 12 300 000 euroa

Kansallinen rahoitus: 17 700 000 euroa

2. Vesiviljely

Mitä?

Suomessa kasvatettiin vuonna 2013 noin 13 600 tonnia ihmisravinnoksi tarkoitettua kalaa (ruokakalaa). Tuotannon määrä kasvoi edellisvuodesta noin 1 000 tonnia. Myös ruokakalatuotannon arvo (56 milj oonaa euroa) nousi huomattavasti (11,4 miljoonalla eurolla). Tuotannosta oli kirjolohta 12 200 tonnia, siikaa noin 1 200 tonnia ja muita ruokakalalajeja noin 200 tonnia.

Ruokakalan lisäksi vesiviljely tuotti vuonna 2013 eri-ikäisiä kalanpoikasia yhteensä 54 miljoonaa yksilöä sekä istutuksiin että jatko-tiljelyyn.

Vuonna 2013 Suomessa oli toiminnassa 310 vesiviljely-yritystä, joilla oli yhteensä 471 kalanviljelylaitosta ja luonnonravintolammikko-tiljelmää.

Toimintaohjelman tavoite

EMKR:n tuet suunnataan erityisesti kestävää kasvua ja vesiviljelyalan uudistumista edistäviin investointeihin sekä tuotannon monipuolistamiseen ja ympäristövaikutusten vähentämiseen. Yhteistyössä sidosryhmien kanssa toteutetaan monivuotinen tutkimus- ja kehitysohjelma. Kansainvälistä yhteistyötä vahvistetaan Itämeren alueella ja Pohjois- maiden kanssa.

Pää tavoite

Vesiviljelyssä tavoitteena on tuotannon voimakas ja kestävä kasvu, jonka avulla parannetaan kalatuotteiden omavaraisuusastetta Suomessa ja vahvistetaan Suomen asemaa vesiviljelytekniikan osaajana ja tuottajana maailmalla.

Määrärahat

EMKR:n rahoitus: 15 600 000 euroa

Kansallinen rahoitus: 22 100 000 euroa

3. Yhteinen kalastuspolitiikka (YKP)

Mitä?

Tutkimustiedon parantaminen ja tarjonta sekä tiedonkeruun ja hallinnon parantaminen.

Toimintaohjelman tavoite

Yhteistyötä tehdään Itämeren alueella ja suomalaisten tutkimuslaitosten kanssa. Tästä on esimerkkinä Suomen ympäristökeskuksen tutkimusalus Arandalla tehtävä silakan kaikuluotaustutkimusmatka. Tiedon hankinnassa pyritään lisäämään yhteistyötä kalastajien kanssa.

Kalastuksen valvonnan keskeisiä tavoitteita ovat kansallisen lainsäädännön yhteensovittaminen EU:n yhteisen kalastuspolitiikan ja valvonta-asetusten vaatimusten kanssa sekä tehokkaan yhteistyömallin luominen valvontaa toteuttavien viranomaisten välille. Viranomaisyhteistyön tehostamiseksi otetaan esimerkiksi käyttöön uusi kalastuksen seurantakeskus. Resursseja kohdistetaan myös sähköisten tietojärjestelmien ja riskiperusteisten analysointijärjestelmien kehittämiseen.

Keskeiset tulokset

YKP:n edellyttämien tietojen keruu, käyttö ja tiedonhallinta sekä uskottava, yhtenäinen ja tasapuolinen valvonta koko rannikon valvontaketjussa (kalastus, saaliiden purkaminen sekä kalan kuljetus ja ensimyynti). Valvonnan laatua parannetaan tehostamalla koulutusta ja viestintää. Kehittämällä yhteistoimintamalleja ja lisäämällä yhteistyötä toimijoiden kanssa luodaan edellytyksiä sille, että alan toimijat noudattavat säännöksiä ("sääntöjen noudattamisen kulttuuri").

Määrärahat

EMKR:n rahoitus: 30 018 085 euroa

Kansallinen rahoitus: 5 543 544 euroa

4. Yhteisölähtöiset paikalliset kehitysstrategiat

Mitä?

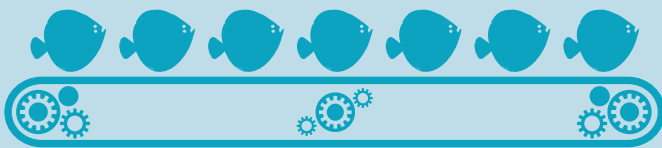
Pääpaino on alueellisissa strategiassa, johon sisältyvillä toimilla joko luodaan uusia tuotteita, markkinoita ja tapoja toimia tai parannetaan merkittävästi yritysten kilpailukykyä esimerkiksi alentamalla kustannuksia. Innovointi, tuotekehitys, aktiivinen verkostoituminen sekä synergiaetujen hyödyntäminen auttavat tekemään tuloksista kestäviä.

Toimintaohjelman tavoite

Tavoitteena on auttaa Suomea saavuttamaan EMKR:n strategiset tavoitteet alueellisista lähtökohdista, vahvistaa alueen elinkeinojen kilpailukykyä, uudistumista ja sopeutumista sekä tehostaa yhteistyötä alueen toimijoiden, eturyhmien ja toimintaryhmien välillä.

Keskeiset tulokset

Yritysten (15), uusien työpaikkojen (50) ja säilyneiden työpaikkojen (150) määrän lisääntyminen.

Määrärahat

EMKR:n rahoitus: 4 400 000 euroa

Kansallinen rahoitus: 5 000 000 euroa

5. Markkinoille saattaminen ja jalostus

Mitä?

Tämän painopisteen toimilla lisätään tuotannon arvoa ja edistetään lähiruoka- ja luomutuotantoa sekä tuotannon sertifiointia. Koko arvoketjun kattava tuotekehitys erityisesti laadun, säilyvyyden ja jäljitettävyyden osalta vahvistaa merkittävästi kalatuotteiden kysyntää. Suunnitelmiin sisältyvät myös markkinatutkimukset ja ennakointi, joilla tunnistetaan toimintaympäristön muutoksia ja uusia mahdollisuuksia. Markkinointitoimilla pyritään vahvistamaan kalaan liittyviä positiivisia mielikuvia ja lisäämään kuluttajien tietoisuutta kalatalouden arvoketjun toiminnasta ja vaikutuksista.

Kestävästi tuotetun kalan maailmanlaajuinen kysyntä kasvaa, mikä luo uusia mahdollisuuksia myös suomalaisen kalan kaupalle ja jalostukselle. Erilaiset ympäristömyönteiset trendit, kuten lähiruoka-ajattelu, voivat tulevaisuudessa tuoda merkittävää lisäarvoa alalle.

Toimintaohjelman tavoite

Investoinnit kohdennetaan siten, että niillä tuetaan alkutuotannon toimintaedellytysten vahvistamista koskevaa strategista tavoitetta. Toimintaohjelman tuella pyritään edistämään uusia tapoja hyödyntää kalavaroja ja kalanjalostuksen sivuvirtoja.

Keskeiset tulokset

Ensimyyntien arvon ja volyymin kehitys.

Määrärahat

EMKR:n rahoitus: 5 000 000 euroa

Kansallinen rahoitus: 7 000 000 euroa

6. Yhdenmukainen meripolitiikka (YMP)

Mitä?

YMP:llä pyritään kehittämään johdonmukaisempaa lähestymistapaa meriasioihin ja lisäämään eri politiikan alojen välistä koordinaatiota.

Toimintaohjelman tavoite

YMP:n toimien tavoitteena on tehostaa merten luonnonvarojen suojelua ja luoda edellytykset niiden kestäväälle hyödyntämiselle osana sinistä biotaloutta.

Keskeiset tulokset

Merivalvontaa koskevan yhteisen tietojenvaihtoympäristön (CISE) käytön lisääntyminen 20 prosentilla.

Lintu- ja luontotyyppidirektiivien nojalla nimettyjen Natura 2000 -alueiden laajeneminen 30 km²:lla.

Määrärahat

EMKR:n rahoitus: 4 445 560 euroa

Kansallinen rahoitus: 6 200 000 euroa

Euroopan kalatalousrahastosta (EKTR) ohjelmakaudella 2007–2013 rahoitettuja menestystarinoita

Kestäviä ratkaisuja

Suljetun kierron tuotanto

Sybmär Oy toteutti Uudessakaupungissa innovatiivisen hankkeen, jossa rakennettiin uusiutuvaa energiaa ja ruokaa tuottava laitos. Ruoantuotanto-osasto muodostuu kalanviljely- ja kalankäsittely-yksiköstä ja vihanneksia tuottavasta kasvihuoneesta, jotka perustuvat suljetun kierron malliin. Ravinteet ja vesi kierrätetään kalanviljelylaitoksen ja kasvihuoneen välillä. Kalanviljelystä syntyvä biojäte hyödynnetään biopolttoaineena ja biokaasuna, ja voimalaitoksessa syntyvä hiilidioksidi kierrätetään takaisin kasvihuoneeseen.

Kutupaikkojen kunnostaminen

Kymijoessa kunnostetaan lohen sekä merilohen ja muiden uhanalaisien kalalajien kutupaikkoja. Monet tunnetuista perinteisistä kutupaikoista ovat nykyään huonossa kunnossa, eikä niille ole teitä, joten oikeisiin kohtiin kuljetetaan ja pudotetaan sora helikoptereilla. Sora on kudun onnistumisen edellytys, sillä soraikko on mätimunille turvallisin kehitysympäristö.

Lisätietoja

- Euroopan komissio: kalastus
- Euroopan meri- ja kalatalousrahasto
- Maa- ja metsätalousministeriö
- Vesiviljelyn monivuotinen kansallinen suunnitelma – Manner-Suomi
- Vesiviljelyn monivuotinen kansallinen suunnitelma – Ahvenanmaa